

תרגיל מעשי בניהול תקציב

מטרות הפעילות:

- יישום מעשי של התנהלות כלכלית נבונה
- התנסות פרקטית בניהול תקציב

מהלך הפעילות:

מאסטר שף קלכלילי

מחלקים את הקבוצה לתת קבוצות בנות 4-5 משתתפים. מקציבים לכל קבוצה סכום כלשהו (בין 50-100 ש"ח). המשימה שלהם היא להכין ארוחת ערב משביעה ומגוונת עבור קבוצתם. עליהם לעמוד בתקציב שניתן להם.

חלק ממשימות התרגיל הן:

- לתכנן את ההוצאות
- להשוות מחירים (סקר שוק), מבצעים וכדו'
- לערוך "דילים" עם שאר הקבוצות כגון רכישות משותפות שיוזילו עלויות, אריזות גדולות שיוכלו לחלוק ביניהם ועוד כיד הדמיון. ככל שיהיו יצירתיים יותר כך יקבלו ציון גבוה יותר על התרגיל.
- להשקיע במנות ולארגן ארוחה משביעה.

מומלץ להנחות את השופטים לדרג את הקבוצות עפ"י הקריטריונים הבאים:

1. עמידה בתקציב
2. התנהלות חסכונית וחכמה
3. יצירתיות
4. שיתוף פעולה בין חברי הקבוצה
5. טיב המנות וגיוון הארוחה

אפשרויות נוספות:

- ניתן באופן דומה לתרגל בעזרת משימות דומות כגון: תכנון אירוע חגיגי (פורים, סוף שנה, פתיחת הקייטנה וכדו'), ארגון טיול קבוצתי, יציאה לאטרקציה בקיץ וכיו"ב.
- ניתן לחלק למשתתפים רשימת מושגים בנושא צרכנות (מצורף) ולבקש מהם ללמוד אותם היטב לקראת חידון שיערך תוך זמן הזמן שיוקצב לכך. החידון יתנהל באופן הבא: כל שאלה שווה כסף (הסכום יוקצב מראש בהתאם לתקציב הכללי). כל קבוצה תקבל שאלון על המושגים שנלמדו, תענה עליו ותרוויח את התקציב למשימה בהתאם למספר התשובות הנכונות.

רשימת המושגים:

ריבית

הריבית היא מחיר הכסף – כלומר תוספת הכסף שמקבלים כאשר מפקידים סכום כסף לחיסכון, או תוספת הכסף שמשלמים כאשר לוקחים סכום כסף כהלוואה.

קרדיט

עסקת קרדיט היא הלוואה שמאפשרת פריסה של סכום הקנייה למספר תשלומים. תשלומים בקרדיט הם למעשה הלוואה בריבית מחברת האשראי. היא אמנם זולה יותר ממינוס בבנק אבל יקרה יותר מהלוואה מהבנק.

כרטיס אשראי (Credit card)

הוא סוג של כרטיס חיוב, המשמש כאמצעי תשלום במקום כסף מזומן. ברוב כרטיסי האשראי מחייבים את הלקוח עבור העסקה במועד מאוחר ממועד ביצוע העסקה. בישראל, במרבית כרטיסי האשראי הלקוח מחויב בכל התשלומים במועד חודשי קבוע לפי בחירתו. מיום ביצוע העסקה ליום החיוב החודשי הלקוח אינו מחויב בריבית. אשראי זה ממומן מהעמלה שמשלם הספק לחברת כרטיסי האשראי.

כספומט לא בנקאי

על פי נתוני בנק ישראל, רק כ-20% מכלל המשיכות בישראל נעשות מכספומטים לא־בנקאיים – המופעלים ברובם על ידי חברה אחת, כספונט – או מכספומטים שבבעלות הבנקים אך אינם סמוכים לסניף. נראה כי הציבור הרחב מודע לחלוטין לחסרונותיהם של כספומטים אלה, ומשתמש בדרך כלל במכשירים למשיכת מזומן הצמודים לסניפי הבנקים, שעלות השימוש בהם נמוכה יותר.

משיכה מכספומט לא־בנקאי כרוכה בעמלה גבוהה יחסית של 3-7 שקלים, ולעתים אף יותר, והעמלה על משיכת מזומנים בכספומטים בנקאיים מרוחקים היא 6.5 שקלים. זאת, לעומת עמלה ממוצעת של 1.5 שקל על משיכה מכספומט הסמוך לסניפי הבנק.

המועצה הישראלית לצרכנות

חברה ממשלתית ישראלית ללא כוונת רווח, שמטרתה לפעול להגנת הצרכנים ושמירת זכויותיהם, וכן לחנך לצרכנות נבונה.

אינפלציה

עלייה במחירי מוצרים ושירותים. עליית מחירים גורמת לשחיקה בערך הכסף ולפגיעה בכוח הקניה של הצרכנים. כלומר, בסכום כסף נתון אפשר לקנות פחות מוצרים ושירותים בהשוואה לתקופה קודמת. אינפלציה נמדדת באחוזים לחודש או לשנה.

סובסידיה

תמיכה כספית ממשלתית. סובסידיה היא תשלום המועבר על ידי הממשלה לצרכן הרוכש מוצר או שירות מסוים או ליצרן המייצר אותו. התמיכה מפחיתה את מחיר המוצר בעבור הצרכן וכך מגבירה את זמינותו ומעודדת את רכישתו. הממשלה מעניקה תמיכה כספית משום שהיא רואה עניין ציבורי בהגברת הייצור.

דוגמאות לסובסידיות:

סבסוד מחיריהם של מוצרי יסוד כגון לחם וחלב מסיבות חברתיות.

סבסוד מחיריהן של מכוניות המונעות בחשמל או גז במקום בנזין משיקולים של איכות הסביבה.

סבסוד חלקי או מלא, כפי שנהוג בחלקים נרחבים מהאיחוד האירופי, של השכלה גבוהה מתוך הנחה, שבטווח הארוך, התועלת שתצמח למשק מכוח האדם המשכיל תחזיר את ההשקעה ויותר.

סבסוד מחיר המים בישראל לשימושים חקלאיים.

סבסוד מחירי הנסיעה בתחבורה ציבורית.

מסגרת אשראי

מסגרת אשראי היא גובה הסכום שהבנק מאפשר ללקוח להוציא בכל חודש, גם אם החשבון שלו נמצא במינוס. מסגרת האשראי קובעת בעצם את המינוס המקסימלי שהלקוח יכול להגיע אליו באישור הבנק.

מסגרת האשראי נועדה לאפשר ללקוחות להוציא כספים מהבנק עד שהמשכורת הבאה תיכנס לחשבון. גובה המסגרת נקבע בדרך כלל לפי החסכונות שיש ללקוח בחשבון הבנק או לפי גובה השכר החודשי שלו (המסגרת תהיה בערך פי 2 מהשכר החודשי).

מה קורה כשחורגים ממסגרת האשראי? בגלל שמסגרת האשראי היא בעצם הלוואה מהבנק, הלקוח משלם עליה ריבית. בנוסף, אם חורגים מהמסגרת ייתכן שיחזרו צ'קים וחויבים, ולכן מומלץ לא לחרוג ממסגרת האשראי.

חידון מושגים בצרכנות

5 נכון או לא נכון: משיכת מזומן ממכשיר שאינו שייך לבנק עולה יותר

- א. נכון - העמלה במכשירים הניידים (כמו אלה המוצבים בקניונים ובחנויות) יכולה להגיע ל- 5 שקלים ויותר.
- ב. לא נכון - העמלה זהה

6 מהי ריבית?

- א. סוג של הלוואה
- ב. המחיר שמשלמים עבור הלוואה או המחיר שמקבלים תמורת השקעה
- ג. קרן להשקעת כספים שעוזרת להגדיל ולהרבות את סכום ההשקעה

7 מה זה אינפלציה?

- א. קנייה מפלצתית במחירים מופקעים
- ב. מצב של ירידת ערך הכסף שגורמת לעליית מחירים
- ג. מצב של עליית ערך הכסף שגורמת לירידת מחירים

8 מהי מסגרת האשראי?

- א. מסגרת האשראי מגבילה את מספר כרטיסי האשראי שמותר לאדם להחזיק
- ב. מסגרת האשראי מגבילה את סכום החריגה (מינוס) אליו ניתן להגיע בחשבון הבנק
- ג. מסגרת האשראי מגבילה את גובה המשכורת שמותר לאדם לפקיד בחשבון הבנק

9 היכן ניתן להתלונן על מחיר מופקע?

- א. בחנות בו מבוצעת הרכישה
- ב. בבנק ישראל
- ג. במועצה הישראלית לצרכנות

10 מה המשותף ל: לחם אחיד, חלב, תחבורה ציבורית ומים לחקלאות:

- א. על כולם המדינה משלמת חלק במקום הקונה
- ב. כולם מסובסדים
- ג. שתי התשובות נכונות

1 איפה מונחים המוצרים הרווחיים ביותר לסופרמרקט?

- א. בקופה הראשית
- ב. במדפים בגובה העיניים
- ג. במדפים הנמוכים כדי שכל ילד יגיע אליהם

2 בכרטיס האשראי מהו מועד החיוב?

- א. מועד החיוב הוא המועד בו גובה חברת האשראי את סכום החיוב החודשי מחשבון הבנק
- ב. המועד שבו בוצעה הקניה

3 בחנות מציעים לי לשלם בקרדיט, מה זה אומר?

- א. המוכר מכיר אותי וסומך עליי ולכן נותן לי לשלם יותר מאוחר.
- ב. המוכר מקבל את סכום הקניה המלא באותו החודש, ואני משלם בתשלומים בתוספת ריבית לחברת האשראי/הבנק.
- ג. עיסקה בתשלום מיידי

4 מהי צרכנות נבונה?

- א. קנייה ללא השפעה של פרסומות ומבצעים
- ב. קנייה שבה מקבלים החלטות בצורה חכמה ולפי הצורך
- ג. שתי התשובות נכונות.

